

se tega ni bati. V državnem zboru ni toliko Mladočehov, kakor jih je v deželnem v Pragi, veliko mladočeških državnih poslancev pripada tudi zmernejšim elementom, kateri iz raznih vzrokov neso za razsajanje. Večina mladočeških poslancev je kaj malokdaj na Dunaji. Premembe so neznatne in predsednik jih lahko spravi na dnevni red, kadar bode najmanj razsajačev v zbornici. Posebno ni misliti, da bi dr. Gregr čakal na Dunaji, kdaj da pride taka stvar na vrsto, ko je on navadno celo leto le jeden ali dvakrat v zbornici. Na Dunaji tudi ni tako lahko s kakim škandalom kaj doseči nego v Pragi, o tem lahko povedo protisemitje in pa nemški nacijonalci, ki so že tudi poskušali taka sredstva.

Plener je bil že pri ministerskem predsedniku zaradi te stvari. Poslednji ga je popraševal, kaj da misli levičarska stranka o tej stvari. Plener mu pa ni dal nobenega odločnega odgovora, temveč se je izgovarjal, da mora povprašati stranko samo. Najbrž Plener ministerskemu predsedniku ne da nobenega odgovora, dokler se ne snide državni zbor, da skliče levičarski klub, da bode o tem sklepal. Plener si ne upa sam kaj se zavezati, ker čuti, da on ni več odločilen pri svoji stranki in je celo mogoče, da ga v kakem vprašanju stranka pusti na cedilu.

Nemcem vladna namera nikakor ni prav po volji. Stvar se s tem precej na dolgo zavleče. V jeseni se namreč misli najprej v češkem deželnem zboru ta stvar postaviti na dnevni red. Ko bi deželni zbor le še tedaj ne hotel ali pa ne mogel dati nobenega mnenja, še le potem bode vlada državnemu zboru predložila predlogo spremeno zakona. Tukaj pa tudi stvar naglo ne pojde. Nekaj časa bode stvar odsek pretresoval, kjer se bodo gotovo stavili še razni nasveti. Potem bode treba gledati, da se stvar ob ugodnem trenutku spravi pred zbornico. Ko bode zakon sklenen, bode na podlagi novega zakona vlada vprašala zopet deželni zbor za svoje mnenje in še le sedaj pride čas, da se osnuje trutnovsko okrožno sodišče administrativnim putem. V tem času bi minoli dve leti in v dveh letih se pa položaj lahko kaj premeni. In obe ti dve leti morala bi levica podpirati vlado, ne da bi za gotovo vedela, ako bode kaj uspeha.

Pomisli je namreč, da vlada še nikakor ni jasno izrekla, je li misli, da je zavezana se držati v tem oziru sklepa deželnega zbora ali ne. Minister grof Schönborn se je lepo izognil temu vprašanju. Mogoče je, da se v dveh letih vse češke stranke kaj zbližajo in veleposestniki potem pritisnejo na vlado, da se ozira na mnenje deželnega zbora. Deželni zbor torej naposled utegne oddati lepo mirno in brez vsacega razsajanja kako mnenje, ki bi Nemcem jako malo ugajalo. Zatorej pa Nemci tudi ne morejo biti posebno veseli vladne namere, ker jih le zavezuje, da morajo za nekaj časa podpirati vlado ali jim nikakor še ne zagotavlja nobenega uspeha. Vse je še odvisno od čeških strank, zlasti od Mladočehov. Če bi se poprijeli pametneje, zmerneje politike, podali roke veleposestnikom, ter se malo približali desnici, lahko Nemcem

še vse spridijo. Seveda z razsajanjem in razdiranjem pa ne bodo ničesa dosegli, temveč le škodovali sebi in pa narodu češkemu. Zmernost je lepa čednost posebno v politiki, poleg složnosti je mnogokrat najboljša pot do trajnih uspehov.

Politični pregled.

Nemška sloga. Mej Nemci na Češkem in Moravskem ni nobene sloge več. To se je videlo pri shodu nemške stranke v Pragi. Večina zastopnikov je bilo proti resoluciji, katero je predložilo glavno nemško vodstvo in sklenila se je drugačna resolucija. Dr. Schneykal in drugovi so pa prijenjali, da bi svet ne izvedel, kak razpor je že mej Nemci. — V Brnu so pa nemški nacijonalci imeli zborovanje, k kateremu je prišel tudi dr. Steinwender, ki je v dolgem govoru samo nemške liberalce napadal, jim očital, da le gledajo, kako bi se kateri splazil na ministerski stol. Zato pa nemajo nobenega vpliva. Priporočal je jim v posnemanje Mladočehov. Zaradi tega je ta vodja nemških nacijonalcev prišel v veliko milost pri Mladočehih in so klicali „Slava“, ko se je na mladočeškem shodu imenovalo ime njegovo. Omeniti še moramo, da je Steinwender se izrekel tudi zoper to, da bi se proti volji češkega deželnega zbora osnovalo okrožno sodišče v Trutnovem, ker bi to bilo nepostavno. S tem je Steinwender pokazal, da on ima boljši pogled, kakor drugi Nemci. On dobro vidi, da bode le Nemcem v škodo, če se bodo prezirale pravice deželnim zborom.

Shod južnoštajerskih Nemcev bode dne 9. julija v Celji. Posvetovali se bodo mej drugim o tem, kdo naj se postavi za kandidata za mandat, ki je izprazen po smrti celjskega župana dr. Neckermanna. Da bodo tudi na vso moč zdihovali o zatiranem nemštvu na Spodnjem Štajarskem, mislimo, da še omenjati ni treba.

Poljski katoliški shod. V začetku julija bode katoliški shod v Krakovem. Tega shoda se udeleže Poljaki in Rusini, kar je gotovo veselo znamenje. Govorilo bode več poslancev obeh narodnostij. „Czas“ svetuje, da bi se na tem shodu ne govorilo o preganjanju cerkve na Ruskem. Ta nasvet je le pameten, ker se s takimi pritožbami doseže navadno baš nasproten uspeh, kakor se namerava.

Udeležitev šolske mladine pri procesiji. — Dolnjeavstrijski deželni šolski svet je sklenil, da se ustreže želji dunajskega knezo-nadškofijskega konzistorija, da se učenci ljudskih šol udeležijo procesije sv. Rešnega Telesa. Dunajski okrajni šolski svet se je bil izrekel proti temu in sicer iz tega uzroka, ker misli, da mnogi učitelji ni bodo prav marali pri procesiji spremljati učencev. Liberalni listi zdihujejo zaradi odločitve deželnega šolskega sveta.

Mladočeh Stransky menda že pripravlja pot temu, da Mladočehi se pridružijo desnici. Na nekem shodu so je izrekel, da on nima nič proti temu, da se češki zastopniki pridružijo desnici in se obnovi prejšnja večina, samo češki zastopniki bi morali biti vodje desnice. To je pa le mogoče, če ostanejo toliko časa v opoziciji, da vse stranke dobro spoznajo veliko važnost češkega naroda in njegovega zastopstva.

Preganjanje Rumunov. — Na Ogerskem nameravajo tožiti veleizdaje vse člane deputacije, ki je lani bila šla na Dunaj, da izroči cesarju spomenico o razmerah Rumunov na Ogerskem, in pa vse rumunske vseučilišnike, ki so v neki spomenici, ki so jo priobčili, tudi pojasnili ogerske razmere. Madjarom seveda ne ugaja, da je svet nekoliko izvedel, kako preganjajo Madjari druge narodnosti.

Nemčija. — V Nemčiji vrše se sedaj ožje volitve v državni zbor. Iz dosedaj znanih izidov volitev, se še prav nič ne more sklepati, če si vojaška predloga pridobi večino ali ne. Še le ko bo znan izid vseh volitev, vedelo se bo, kaj bo z vojaško predlogo, za katero bi nemška vlada to li rada vi-

dela, da bi prodrila. — Državni zbor snide se že dne 4. julija t. l. Otvori ga cesar osobno.

Srbija. — Skupščina je na prestolni govor kraljev odgovorila v posebni adresi. V adresi se skupščina zahvaljuje kralju za junaški čin, s katerim je storil konec nezakonitistim v deželi. pravi, da bo one, ki so rušili ustavo postavila pred sodišče in se končno precej obširno peča s trgovskima pogodbama z Avstrijo in Nemčijo. Deputaciji, ki je kralju izročila to adresno, se je ta izjavil, da se mu prav zdi, če se oni, ki so rušili ustavo, pokličejo k odgovornosti.

Turčija. — Po nekem poročilu iz Carigrada prišli so na sled neki zaroti proti sultanu. Več sumljivih osob, mej njimi dva stotnika gasilcev, so zaprli in prognali. Said Paša sam bil je v nevarnosti, poklicali so ga večkrat v palačo in ostro izpraševali, a spoznalo se je, da je bil krivo tožen. Na vse obiskovalce palače se strogo pazi.

Anglija. — Dolenja zbornica vzprajala je § 4. irske predloge. V vsem je upanje, da prodere predloga, zmirom manjši. Nobena prava sloga ne vlada več in to ne mej vladno stranko, ne mej Irci in ne mej ministri samimi. Le Gladstone gre neustrašeno svojo pot, toda Irci mu tudi že pretijo, da ga bodo pustili na cedilu z vsem, če bode unijonistom toliko prijenjaval. Skoro ni upanja, da bi bila predloga še to zasedanje rešena. Irci so zaradi tega prav nevoljni.

Obrtnija.

Obrtna enketa.

(Konec.)

E. Zadruga.

21. Na kak način naj se dopolni § 115 obrt. reda ali premeni, da se olajša naprava ali zakup obrtnih podjetij ali potem zlasti naprava pomočnih strojev ali materiala za malo obrt v skupno porabo (§ 114. odstavek I.)

22. Ali naj sme v bodoče obrtno oblastvo pri potrjevanju volitve združnega načelnika in načelnika pomočnega odbora kakor doslej postopati po svobodnem prevdarku (§ 119, odstavek 2 in § 120. odstavek 3) ali pa naj sme odreči potrdilo samo, če se pokaže, da dotičnik sploh ne sme voliti in voljen biti?

23. Se li naj dovoli naprava obrtnih (okrajnih, deželnih, državnih i. t. d.) zvez, ali pa osnuje obvezna organizacija?

24. Naj li ima zadruga pravico pritožiti se proti vsem odločbam obrtnega oblastva, zlasti kadar gre za to, da se komu spregleda dokaz sposobnosti, da se določi obseg obrtne opravičenosti, ali naj ima pritožba odločilni vpliv, če gre za podeljenje obrtne pravice komu?

F. Zavarovanje.

25. Seli naj raztegne zavarovanje proti neugodam tudi na male obrtnike.

26. Kake želje so še

a) glede združnih bolniških blagajnic,

b) glede zavarovanja učencev?

c) glede osnove obligatoričnih mojsterskih bolniških blagajnic?

G. Pomočniki, delujoči v svojih stanovanjih.

27. Je li želeti in če je mogoče prepovedati obrtnikom imeti obrtnike, ki delajo v svojih stanovanjih?

H. Nedeljski počitek.

28. Zadoščujejo li določbe o nedeljskem počitku. Kako se izvajajo? Kako naj se določbe o nedeljskem počitku premene? Kako naj se izvede nedeljski počitek zlasti pri trgovinskih obrtih.

I. Obrtni sveti, trgovske in obrtniške zbornice.

29. Jeli želeti, da se vpeljejo obrtni sveti in kako naj se organizujejo?

30. Naj li preidejo pravice, katere imajo sedaj trgovske in obrtniške zbornice, po obrtnem redu, na združne zveze, (vprašanje 23) ali obrtne svete (vprašanje 29), ki se osnujejo.

Iz naših dežel so povabljeni nastopna društva, da odpošljejo svoje odposlance.

Za Kranjsko:

1. Mojsterska bolniška blagajna obrtnih zadrug v Ljubljani;
2. Gremij ljubljanskih trgovcev;
3. Zadruga kovinskih obrtov v Ljubljani;
4. Pomočniški odsek te zadruge;
5. Zadruga gostilničarjev in kavarnarjev v Ljubljani;
6. Zadruga krojačev, klobučarjev in krznarjev v Ljubljani;
7. Konservativno obrtno društvo v Ljubljani;
8. Kranjsko obrtno društvo v Ljubljani;
9. Katoliške družbe rokodelskih pomočnikov v Ljubljani, v Št. Vidu, na Vrhniki in v Novem Mestu, ki pošljejo skupaj enega zastopnika;
10. 1 zastopnik nemško-kočevskih obrtnikov.

Za Goriško:

1. Slovensko bralno in podporno društvo v Gorici;
2. italijansko društvo: società di mutuo soccorso fra gli artigiani di Gorizia.

Za Trst in okolico:

1. Obrtni društvi v Barkovlji in Rojanu, pa gospodarsko društvo v Skednji, ki pošljejo enega zastopnika;
2. Zadruga pekov v Trstu;
3. Zadruga gostilničarjev v Trstu.

Za Dalmacijo:

„Consortio degli artisti“ v Zadru.

V Istri je prav malo obrtov in ni nobenih zadrug, in zaradi tega menda ni bilo odseku naznanjeno nobeno društvo, na katero bi se bil mogel ozirati.

Za Češko je bilo določenih 61, Moravsko 31, Šlezijo 21 društev in zadrug. Število dozdej določenih zvedencev znaša 246; ker jih pa pošljejo Galicija in Bukovina gotovo tudi čez petdeset, bode skupno število znašalo okroglo 300 mož, ki jih bo moral odsek zaslišati. Zato se pred avgustom ni nadejati enkêtnega sklepa.

Obrtnijske raznoterosti.

Kako se ohranjujejo risarije napravljene s svinčnikom, da se same ne zbrišejo in zamažejo? Nastrgaj